

Bielsko-Biała, dnia 21 października 2025 r.

KOMISARZ WYBORCZY

W BIELSKU-BIAŁEJ I, II, III

DBB.779.1.2025

Informacja Komisarza Wyborczego w Bielsku-Białej I, II, III

z dnia 21 października 2025 roku

o uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz osób uprawnionych do udziału w referendum gminnym, które najpóźniej w dniu głosowania ukończą 60 lat, w referendum gminnym dotyczącym odwołania organów jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji.

Osoby niepełnosprawne biorą udział w referendum gminnym na takich samych zasadach jak pozostałe osoby uprawnione do udziału w referendum, jednakże przysługują im poniższe uprawnienia.

I. Prawo do uzyskiwania informacji o referendum

Osoba niepełnosprawna wpisana do rejestru osób uprawnionych do udziału w referendum w gminie,

ma prawo do uzyskiwania informacji o:

- terminie referendum oraz godzinach głosowania,
- właściwym dla siebie obwodzie głosowania,
- lokalach obwodowych komisji do spraw referendum przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej,
- warunkach dopisania osoby niepełnosprawnej do spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w wybranym przez nią obwodzie głosowania na obszarze gminy,
- przedmiocie referendum, brzmieniu pytań referendalnych,
- warunkach oraz formach głosowania.

Informacje, o których mowa wyżej, są także dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej gminy oraz podawane do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie. Informacje te, są także przekazywane przez wójta (burmistrza / prezydenta miasta), osobie niepełnosprawnej, na jej wniosek, telefonicznie lub w drukowanych materiałach informacyjnych, w tym w formie elektronicznej. We wniosku, o którym mowa, osoba niepełnosprawna podaje nazwisko, imię (imiona) oraz adres stałego zamieszkania.

II. Prawo do głosowania korespondencyjnego

Głosować korespondencyjnie mogą osoby uprawnione do udziału w referendum posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, 858, 1089, 1165, 1494, 1961). Dotyczy to także osób uprawnionych posiadających orzeczenie organu rentowego o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, 1674);
- 2) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 3) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 4) o zaliczeniu do I grupy inwalidów;
- 5) o zaliczeniu do II grupy inwalidów;

a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Głosować korespondencyjnie może również osoba uprawniona do udziału w referendum:

- 1) podlegająca w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych;
- 2) która najpóźniej w dniu głosowania kończy 60 lat.

Zamiar głosowania korespondencyjnego osoba uprawniona zgłasza komisarzowi wyborczemu najpóźniej **do 13 dnia przed dniem referendum**, z wyjątkiem osoby uprawnionej do udziału

w referendum podlegającej w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych, który zamiar głosowania korespondencyjnego zgłasza komisarzowi wyborczemu najpóźniej **do 5 dnia przed dniem referendum** (art. 53b § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeksu wyborczego - Dz. U z 2025 r. poz. 365).

Zgłoszenie, może być dokonane:

- 1) ustnie;
- 2) na piśmie w postaci:
 - a) papierowej, opatrzonym własnoręcznym podpisem,
 - b) elektronicznej, opatrzonym kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej na stronie internetowej gov.pl, po uwierzytelnieniu tej osoby.
- 3) telefonicznie – w przypadku osoby niepełnosprawnej oraz osoby uprawnionej do udziału w referendum podlegającej w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych.

Powinno ono zawierać nazwisko i imię (imiona), numer PESEL osoby uprawnionej, oznaczenie referendum, którego dotyczy zgłoszenie, oraz adres, na który ma być wysłany pakiet referendalny. Do zgłoszenia należy dołączyć kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności. **Jeżeli zgłoszenia dokonano ustnie, osoba niepełnosprawna musi odrębnie przekazać orzeczenie urzędowi gminy.**

W zgłoszeniu osoba niepełnosprawna może zażądać dołączenia do pakietu referendalnego nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille’a oraz może zamieścić lub podać adres poczty elektronicznej lub numer telefonu komórkowego oraz informację o wyrażeniu zgody na przekazanie danych do rejestru danych kontaktowych osób fizycznych, o którym mowa w art. 20h ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz. 57, z późn. zm.).

Osoba uprawniona głosująca korespondencyjnie będzie ujęta w spisie osób uprawnionych do głosowania w obwodzie głosowania właściwym dla jej stałego miejsca zamieszkania (zgodnie z adresem ujęcia w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców).

Osoba uprawniona do udziału w referendum, nie później niż 6. dnia przed dniem referendum, otrzyma pakiet referendalny, który zostanie doręczony przez przedstawiciela Poczty Polskiej wyłącznie do rąk własnych osoby uprawnionej, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i pisemnym pokwitowaniu odbioru.

Jeżeli osoba uprawniona nie może potwierdzić odbioru, doręczający sam stwierdzi datę doręczenia oraz wskaże odbierającego i przyczynę braku jej podpisu.

Osoba uprawniona podlegająca w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych, otrzyma pakiet referendalny nie później niż 2. dnia przed dniem referendum. Pakiet zostanie doręczony do drzwi mieszkania lub innego lokalu, w którym przebywa osoba uprawniona, przy zachowaniu środków ochrony osobistej. W przypadku nieobecności osoby uprawnionej pod wskazanym adresem doręczający umieści zawiadomienie o terminie powtórnego doręczenia w skrzynce na listy lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania. Termin powtórnego doręczenia nie może być dłuższy niż 1 dzień od dnia pierwszego doręczenia.

W skład pakietu referendalnego przekazywanego osobie uprawnionej: koperta zwrotna, karta lub karty do głosowania, koperta na kartę do głosowania, oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania, instrukcja głosowania korespondencyjnego i ewentualnie nakładka na kartę do głosowania sporządzona w alfabecie Braille'a-jeżeli osoba niepełnosprawna zażądała jej przesłania.

Na karcie do głosowania osoba uprawniona do udziału w referendum oddaje głos, w sposób określony w informacji znajdującej się w dolnej części karty do głosowania.

Po oddaniu głosu kartę lub karty do głosowania należy umieścić w kopercie z napisem „Koperta na karty do głosowania” i kopertę tę zakleić. Nie zaklejenie koperty na karty do głosowania spowoduje, że karty do głosowania nie będą uwzględnione przy ustalaniu wyniku głosowania.

Zaklejoną kopertę na karty do głosowania należy włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej do obwodowej komisji do spraw referendum.

Następnie należy wypełnić oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu, na którym należy:

- 1) wpisać miejscowość i datę jego sporządzenia,
- 2) własnoręcznie podpisać się.

Oświadczenie wkłada się do koperty zwrotnej (z adresem obwodowej komisji do spraw referendum). Niewłożenie oświadczenia do koperty zwrotnej lub niepodpisanie go spowoduje, że karta lub karty do głosowania nie będą uwzględnione przy ustalaniu wyników głosowania.

Kopertę zwrotną zawierającą:

- 1) zaklejoną kopertę z kartą lub kartami do głosowania;
- 2) podpisane oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu należy zakleić i przekazać przedstawicielowi Poczty Polskiej.

Przedstawiciel Poczty Polskiej odbierze zamkniętą kopertę zwrotną od osoby niepełnosprawnej i osoby uprawnionej do udziału w referendum, która najpóźniej w dniu referendum kończy 60 lat, które otrzymały pakiet referendalny, na podstawie okazanego przez nie dokumentu potwierdzającego tożsamość. Odbiór następuje za pokwitowaniem najpóźniej w:

- 1) dniu referendum, jeżeli osoba uprawniona w momencie doręczenia pakietu referendalnego zgłosiła potrzebę jej odbioru, pod adresem wskazanym przez tę osobę uprawnioną;
- 2) przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień referendum - w placówce Poczty Polskiej usytuowanej na obszarze gminy, w której osoba uprawniona jest ujęta w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców;
- 3) trzecim dniu roboczym poprzedzającym dzień referendum w dowolnej placówce Poczty Polskiej.

Osoba niepełnosprawna oraz osoba uprawniona do udziału w referendum, która najpóźniej w dniu głosowania ukończyła 60 lat może w dniu referendum, do czasu zakończenia głosowania, osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji do spraw referendum, której adres znajduje się na kopercie zwrotnej.

Osoba uprawniona podlegająca w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych przekazuje, najpóźniej w dniu referendum, przedstawicielowi Poczty Polskiej zamkniętą kopertę zwrotną pod adresem, pod który doręczono jej pakiet referendalny, przy zachowaniu środków ochrony osobistej.

Głosować korespondencyjnie nie mogą osoby uprawnione umieszczone w spisach osób uprawnionych do udziału w referendum w: obwodach głosowania utworzonych w zakładach

lecniczych, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych, a także osoby, które udzieliły pełnomocnictwa do głosowania.

III. Prawo do głosowania przez pełnomocnika

Głosować przez pełnomocnika mogą osoby uprawnione posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 ze zm.), w tym także osoby uprawnione posiadające orzeczenie organu rentowego o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1251, 1429, 1672);
- 2) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 3) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 4) o zaliczeniu do I grupy inwalidów;
- 5) o zaliczeniu do II grupy inwalidów;

a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Ponadto głosować przez pełnomocnika mogą osoby uprawnione, które najpóźniej w dniu głosowania ukończą 60 lat.

Pełnomocnikiem może być osoba posiadająca prawo wybierania.

Pełnomocnikiem nie może być:

- 1) osoba wchodząca w skład obwodowej komisji do spraw referendum właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania,
- 2) mąż zaufania,
- 3) obserwator społeczny

4) w zależności od odwoływanego organu odpowiednio radny, wójt (burmistrz, prezydent miasta) danej jednostki samorządu terytorialnego.

Pełnomocnictwo można przyjąć:

- 1) tylko od jednej osoby lub
- 2) od dwóch osób, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny (ojciec, matka, dziadek, babka, itd.), zstępny (syn, córka, wnuk, wnuczka, itd.), małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.

Pełnomocnictwa udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania.

W celu sporządzenia aktu pełnomocnictwa osoba uprawniona do udziału w referendum składa wniosek do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminy, w której jest ujęta w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców.

Wniosek należy złożyć najpóźniej w 9. dniu przed dniem referendum.

Wzór wniosku stanowi załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 sierpnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania w wyborach: do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Wniosek może być złożony:

- 1) ustnie;
- 2) na piśmie w postaci:
 - a) papierowej, opatrzonej własnoręcznym podpisem,
 - b) elektronicznej, opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej na stronie internetowej gov.pl, po uwierzytelnieniu tej osoby.

Powinien on zawierać nazwisko i imię (imiona), numer PESEL oraz adres zamieszkania zarówno osoby uprawnionej do udziału w referendum, jak i osoby, której ma być udzielone pełnomocnictwo do głosowania, oraz oznaczenie referendum, którego dotyczy pełnomocnictwo do głosowania. Osoba uprawniona we wniosku może zamieścić adres poczty elektronicznej lub numer telefonu komórkowego oraz informację o wyrażeniu zgody na przekazanie danych do rejestru danych kontaktowych osób fizycznych o którym mowa w art. 20h ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Do wniosku należy dołączyć:

- pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem na przyjęcie pełnomocnictwa;
- kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności, tylko w przypadku, gdy osoba uprawniona udzielająca pełnomocnictwa w dniu głosowania nie będzie miała ukończonych 60 lat.

Akt pełnomocnictwa jest sporządzany z zasady w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej do udziału w referendum, chyba, że osoba we wniosku zwróci się o jego sporządzenie w innym miejscu na obszarze gminy, w której stale zamieszkuje i ujęta jest w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców.

Osoba uprawniona do udziału w referendum ma prawo cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa. Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez:

1) złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem referendum, stosownego oświadczenia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) gminy, w której sporządzono akt pełnomocnictwa.

Oświadczenie należy złożyć w godzinach pracy urzędu gminy.

2) doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji do spraw referendum w dniu głosowania w godzinach od 7:00 do 21:00, pod warunkiem, że pełnomocnik jeszcze nie oddał głosu.

Osoba uprawniona, która udzieliła pełnomocnictwa może głosować osobiście w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum, pod warunkiem, że wcześniej nie oddał głosu jej pełnomocnik.

Głosowanie osobiste przez osobę, uprawnioną, powoduje wygaśnięcie pełnomocnictwa.

Głosowania przez pełnomocnika nie przeprowadza się w: obwodach głosowania utworzonych w zakładach leczniczych, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych.

Pełnomocnictwa do głosowania nie może udzielić osoba, która zgłosiła zamiar głosowania korespondencyjnego.

IV. Głosowanie w wybranym przez siebie lokalu obwodowej komisji do spraw referendum, w tym w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych

Osoba niepełnosprawna może głosować osobiście w lokalu referendalnym w obwodzie głosowania właściwym dla jej miejsca zamieszkania. Może także głosować w wybranym przez siebie lokalu referendalnym dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych. W tym celu powinna ona złożyć wniosek o zmianę miejsca głosowania.

Wniosek należy złożyć najwcześniej w 44. dniu a najpóźniej w 3. dniu przed dniem referendum. Po złożeniu powyższego wniosku osoba uprawniona zostanie skreślona ze spisu w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu zameldowania na pobyt stały lub adresu stałego zamieszkania.

Informacja o lokalach obwodowych komisji do spraw referendum dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych dostępna jest w Biuletynie Informacji Publicznej gminy oraz w obwieszczeniu wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o numerach i granicach obwodów głosowania, najpóźniej w 30. dniu przed dniem referendum.

V. Głosowanie w lokalu referendalnym przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a

W lokalu referendalnym osoba niepełnosprawna może także głosować przy użyciu nakładki na kartę do głosowania w referendum sporządzonej w alfabecie Braille'a.

W dniu referendum obwodowa komisja do spraw referendum wraz z kartami (kartą) do głosowania wyda osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę, nakładki (nakładkę) na te karty (kartę). Po oddaniu głosu osoba uprawniona obowiązana jest zwrócić komisji obwodowej nakładki (nakładkę) na karty (kartę).

VI. Korzystanie z pomocy innej osoby w trakcie głosowania w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum

Osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę, może pomagać w głosowaniu w lokalu referendalnym inna osoba, w tym także niepełnoletnia. Pomoc ta może mieć tylko techniczny charakter. Nie może ona polegać na sugerowaniu osobie uprawnionej sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tej osoby. Dopuszczalne jest, aby na życzenie osoby niepełnosprawnej w pomieszczeniu za zasłoną przebywała osoba udzielająca pomocy. Osobą tą nie może być członek komisji ani mąż zaufania ani obserwator społeczny.

Natomiast komisja jest obowiązana, na prośbę osoby niepełnosprawnej, do przekazania ustnie treści obwieszczeń referendalnych.

Komisarz Wyborczy

w Bielsku-Białej I, II, III